



# भारत का राजपत्र

## The Gazette of India

# बारत ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਂ

असाधारण

EXTRAORDINARY

अਸाधारण

भाग XIV - अनुभाग - 1

PART - XIV - SECTION - 1

भाग - XIV - अनुभाग - 1

प्राधिकार से प्रकाशित

PUBLISHED BY AUTHORITY

ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ

सं. 4]	नई दिल्ली,	सोमवार, 5 अप्रैल, 1999	/15 चेत्र,	1921	(शक)	[खण्ड IX]
No.4 ]	NEW DELHI,	MONDAY, APRIL 5, 1999	/15 CHAITRA	1921	(SAKA)	[VOL. IX]
नं : 4]	नवीं दिल्ली,	ਸੋਮਵਾਰ, 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1999	/15 ਚੇਤਰ,	1921	(ਸ਼ਕ)	[ਜਿਲਦ IX]

विधि और न्याय मन्त्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली, सोमवार, 5 अप्रैल, 1999/15 चेत्र, 1921 (शक)

(1) प्रीवैनसन ऑफ इनसलटस टू नैशनल आनर एकट, 1971, (2) प्रीवैनसन आफ़ सडीसीयस मीटिंगज एकट, 1911, (3) बोंड़ लेबर सिस्टम (अबोलेसन) एकट, 1976, (4) इन्लैंड वाटरवेज अथारिटी ऑफ़ इंडिया 1985, (5) पुलिस फोरसिज (रिस्टिरक्सन ऑफ़ राईट्स) एकट, 1966, (6) पारलीमेंट (प्रीवैनसन ऑफ़ डਿਸਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸਨ) एकट, 1959, (7) ਬਿਊਰੋ ਑फ़ ਇੰਡਿਯਨ ਸਟੈਂਡਰਜ਼ ਏਕਟ, 1986 ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਿਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕ੃ਤ ਪਾਠ (ਕੇਨ੍ਦ੍ਰੀਯ ਵਿਧਿ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 1973 (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖਣਡ (ਕ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮੌਤ ਤਕ ਪ੍ਰਾਧਿਕ੃ਤ ਪਾਠ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE

(LEGISLATIVE DEPARTMENT)

NEW DELHI, MONDAY, APRIL 5, 1999/15 CHAITRA, 1921 (SAKA)

The translations in Punjabi of (1) The Prevention of Insults to National Honour Act, 1971, (2) The Prevention of Seditious Meetings Act, 1911, (3) The Bonded Labour System (Abolition) Act, 1976, (4) The Inland Waterways Authority of India Act, 1985, (5) The Police Forces (Restriction of Rights) Act, 1966, (6) The Parliament (Prevention of Disqualification) Act, 1959 and (7) The Bureau of Indian Standards Act, 1986 are here by published under the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative text there of in Punjabi under clause (a) of Section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਡਲਾ

(ਵਿਧਾਨ ਵਿਭਾਗ)

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਸੋਮਵਾਰ, 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1999/15 ਚੇਤਰ, 1921 (ਸ਼ਕ)

(1) ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਇਨਸਲਟਸ ਟੂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਆਨਰ ਐਕਟ, 1971, (2) ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਸਡੀਸੀਅਸ਼ ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ, 1911, (3) ਬੋਂਡਡ ਲੇਬਰ ਸਿਸਟਮ (ਐਬੋਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1976, (4) ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰਵੇਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1985, (5) ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ਼ਿਜ਼ (ਰਿਸਟਰਿਕਸ਼ਨ ਆਫ ਰਾਈਟਸ) ਐਕਟ, 1966, (6) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ (ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਡਿਸਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1959 ਅਤੇ (7) ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਡਰਜ਼ ਐਕਟ, 1986, ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾਯੁਕਤ ਪਾਠ (ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ) ਐਕਟ, (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੰਡ (ਓ) ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ ।

# ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਬਿਉਰੋ ਐਕਟ, 1986

(1986 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ : 63 )

[1 ਨਵੰਬਰ, 1998 ਤੱਕ ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ]

[23.12.1986]

ਮਾਲ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਨ, ਚਿੰਨ੍ਹ-ਅੰਕਣ ਅਤੇ ਕੁਆਲਟੀ ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਇਕਸੁਰ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸੰਗਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਲਈ ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਸੈਤੀਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ :-

ਅਧਿਕਾਰੇ ।

## ਪ੍ਰਾਰੰਭਕ

ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ, ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਅਰੰਭ ।

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਬਿਉਰੋ ਐਕਟ, 1986 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ।  
(2) ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹੈ ।  
(3) ਇਹ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਨਾਫਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਯਤ ਕਰੇ ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ।

2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰਵੇਂ ਨ ਲੋੜੇ, -  
(ਉ) "ਵਸਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, (ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹ-ਅੰਕਣ ਬਾਰੇ) ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ, ਮਸਨੂੰਈ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ, ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮਸਨੂੰਈ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੱਚਾ ਪਦਾਰਥ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਰਮਤ ਹੋਵੇ ;  
(ਅ) "ਬਿਉਰੋ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਬਿਉਰੋ ;  
(ਇ) "ਖਪਤਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਸੈਸਕਰਨ ਦਾ ਖਪਤਕਾਰ ;  
(ਸ) "ਕਵਰ" ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਡਾਟ, ਕੁੱਪਾ, ਬੋਲ, ਬਰਤਨ, ਬਕਸਾ, ਕਰੋਟ, ਢੱਕਣ, ਕੈਪਸੂਲ, ਪੇਟੀ, ਚੰਖਟਾ, ਰੈਪਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਾਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ;  
(ਹ) "ਕਾਰਜਪਾਲਕ ਕਮੇਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਕਾਰਜਪਾਲਕ ਕਮੇਟੀ ;  
(ਕ) "ਛੰਡ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 29 ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਛੰਡ ;  
(ਖ) "ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਸੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਜਿਹਾ ਮਿਆਰ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਜਾਂ ਆਰਜ਼ੀ ਮਿਆਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਸੈਸਕਰਨ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਵਿਵਰਣ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ ; ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ -  
(i) ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੋਈ ਮਿਆਰ ; ਅਤੇ  
(ii) ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ, ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੋਈ ਮਿਆਰ ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਫਜ਼ ਹੈ ;  
(ਗ) "ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰ: ਆਈ.ਐਸ.ਟੀ.ਡੀ. (4)/45, ਤਰੀਕ 3 ਸਤੰਬਰ,

1946 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਨ ਐਕਟ, 1860 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਤ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ;

- (ਘ) "ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ;
- (ਛ) "ਲਸੰਸ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਬਿਉਰੋ ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਲਸੰਸ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ (ਚਿੰਨ੍ਹ ਪ੍ਰਮਾਣਨ) ਐਕਟ, 1952 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਲਸੰਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਫਜ਼ ਹੈ;
- (ਚ) "ਨਿਰਮਾਤਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ;
- (ਛ) "ਚਿੰਨ੍ਹ" ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਰਕਾ, ਬਰਾਂਡ, ਸਿਰਲੇਖ, ਲੇਬਲ, ਟਿਕਟ, ਤਸਵੀਰੀ ਰੂਪਣ, ਨਾਂ, ਦਸਖਤ, ਸ਼ਬਦ, ਅੱਖਰ ਜਾਂ ਹਿੰਦਸਾਂ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਜੁਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ;
- (ਜ) "ਮੈਂਬਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬਿਉਰੋ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ;
- (ਝ) "ਮੁੱਕਰਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਕਰਰ;
- (ਝ) "ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ" ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ;
- (ਟ) "ਰਜਿਸਟਰੀ ਅਧਾਰਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ, ਫਰਮ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਬੈਂਡੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਪਾਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਪੈਟੈਂਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਧਾਰਟੀ;
- (ਠ) "ਵਿਨਿਯਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਵਿਨਿਯਮ;
- (ਡ) "ਨਿਯਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮ ;
- (ਦ) "ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਵਿਵਰਣ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਕੁਆਲਟੀ, ਪ੍ਰਬਲਤਾ, ਸ਼ੁਧਤਾ, ਸੰਰਚਨਾ, ਮਿਕਦਾਰ, ਮਾਪ, ਵਜ਼ਨ, ਦਰਜਾ, ਪਾਏਦਾਰੀ, ਮੁਲ, ਉਮਰ, ਸਮੱਗਰੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਵਿਧੀ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਲਛਣਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਮਲਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦਾ ਵਰਣਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਤੋਂ ਨਿਖੇੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਂਦੇ;
- (ਲ) "ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹਾ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਬਿਉਰੋ ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਉਲਿਖਤ ਕੋਈ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;
- (ਤ) "ਵਪਾਰ ਚਿੰਨ੍ਹ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਵਪਾਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜੋ ਵਪਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਲੇ ਸੰਬੰਧ ਦਸਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਦਸਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਤਾ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪਹਿਚਾਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਸਹਿਤ ਉਸ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਮਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ;
- (ਥ) "ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਤੇ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਗਾ ਹੈ" ਅਜਿਹਾ ਤਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਉਸ ਵਸਤ ਤੇ ਹੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਸੇ ਉਸ ਕਵਰ ਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਸਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਵਸਤ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਲੇਬਲ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

1860 ਦਾ 21

1946 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਨ ਐਕਟ, 1860 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਤ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ;

1952 ਦਾ 36

- (ਘ) "ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ;
- (ਝ) "ਲਸੰਸ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਬਿਉਰੋ ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਲਸੰਸ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ (ਚਿੰਨ੍ਹ ਪ੍ਰਮਾਣਨ) ਐਕਟ, 1952 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਲਸੰਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਫਜ਼ ਹੈ;
- (ਚ) "ਨਿਰਮਾਤਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ;
- (ਛ) "ਚਿੰਨ੍ਹ" ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਰਕਾ, ਬਰਾਂਡ, ਸਿਰਲੇਖ, ਲੇਬਲ, ਟਿਕਟ, ਤਸਵੀਰੀ ਰੂਪਣ, ਨਾਂ, ਦਸਖਤ, ਸ਼ਬਦ, ਅੱਖਰ ਜਾਂ ਹਿੰਦਸਾਂ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਜੁਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;
- (ਜ) "ਮੈਂਬਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬਿਉਰੋ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ;
- (ਝ) "ਮੁੱਕਰਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਕਰਰ;
- (ਝ) "ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ" ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;
- (ਟ) "ਰਜਿਸਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ, ਫਰਮ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਬੌਡੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਪਾਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਪੈਟੈਂਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਟੀ;
- (ਠ) "ਵਿਨਿਯਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਵਿਨਿਯਮ;
- (ਡ) "ਨਿਯਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮ;
- (ਢ) "ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਵਿਵਰਣ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਕੁਆਲੀ, ਪ੍ਰਬਲਤਾ, ਸ਼ੁਧਤਾ, ਸੰਰਚਨਾ, ਮਿਕਦਾਰ, ਮਾਪ, ਵਜ਼ਨ, ਦਰਜਾ, ਪਾਏਦਾਰੀ, ਮੁਲ, ਉਮਰ, ਸਮੱਗਰੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਵਿਧੀ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਲਛਣਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਮਲਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦਾ ਵਰਣਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਤੋਂ ਨਿਖੇਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਂਦੇ;
- (ਣ) "ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹਾ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਬਿਉਰੋ ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਉਲਿਖਤ ਕੋਈ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;
- (ਤ) "ਵਪਾਰ ਚਿੰਨ੍ਹ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਵਪਾਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜੋ ਵਪਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਲੇ ਸੰਬੰਧ ਦਸਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਦਸਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਤਾ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪਹਿਚਾਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਸਹਿਤ ਉਸ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਮਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ;
- (ਥ) "ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਤੇ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਗਾ ਹੈ" ਅਜਿਹਾ ਤਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਉਸ ਵਸਤ ਤੇ ਹੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਸੇ ਉਸ ਕਵਰ ਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਸਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਵਸਤ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਲੇਬਲ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

**ਅਧਿਆਏ ॥**  
**ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਬਿਉਰੋ**

ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ

ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਸਥਾ- ਨਿਯਤ ਕਰੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਇਕ ਬਿਉਰੋ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਪਨਾ ਅਤੇ ਨਿਗਮਨ। ਬਿਉਰੋ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

- (2) ਬਿਉਰੋ ਸਦੀਵੀਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਮੁਹਰ ਵਾਲੀ ਉਪਰੋਕਤ ਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਨਿਗਮ ਥੌੜੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕਵੀਂ ਅਤੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਦੇਵੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਅਰਜਤ ਕਰਨ, ਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਦਾਵਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(3) ਬਿਉਰੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਕੇ ਬਣੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ : -

- (ਉ) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਸ ਮੰਤ੍ਰਾਲੇ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਬਿਉਰੋ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ, ਇਨਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ, ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦਾ ਅਹੁਦੇਕਾਰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ;
- (ਅ) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਸ ਮੰਤ੍ਰਾਲੇ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਜਿਸ ਦਾ ਬਿਉਰੋ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ, ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਮੰਤਰੀ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦਾ ਅਹੁਦੇ ਕਾਰਨ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ-ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ;
- (ਇ) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਸ ਮੰਤ੍ਰਾਲੇ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਬਿਉਰੋ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ, ਇਨਚਾਰਜ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਕੱਤਰ, ਅਹੁਦੇ-ਕਾਰਨ ;
- (ਜ) ਬਿਉਰੋ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਅਹੁਦੇ-ਕਾਰਨ ;
- (ਹ) ਉਤਨੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਤਨੇ ਸਰਕਾਰ, ਉਦਯੋਗ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਖੇਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3)ਦੇ ਖੰਡ (ਹ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਅਉਧ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਭਾਉਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਜਾਬਤਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

(5) ਬਿਉਰੋ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਉਹ ਚਾਹੇ, ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਹਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨਾਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਉਰੋ ਦੀਆਂ ਸੁਸੰਗਤ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰੰਤੂ ਵੇਟ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ।

4. (1) ਬਿਉਰੋ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨ ਦੁਆਰਾ, ਇਕ ਕਾਰਜ-ਪਾਲਕ ਕਮੇਟੀ ਗਠਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਜੋ ਹੇਠ- ਲਿਖਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਕੇ ਬਣੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ : -

- (ਉ) ਬਿਉਰੋ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਅਹੁਦੇ-ਕਾਰਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਵੇਗਾ;
- (ਅ) ਉਤਨੇ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਤਨੇ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਕਾਰਜ-ਪਾਲਕ ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ ਨਿਭਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਕਾਰਜਪਾਲਕ

ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ।

ਸਲਾਹਕਾਰ  
ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ  
ਹੋਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ  
ਗਠਨ।

5. (1) ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੋਈ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਬਿਉਰੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ  
ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ, ਹੇਠ-ਲਿਖੀਆਂ  
ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਗਠਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ : -

- (ੳ) ਵਿੱਤ ਕਮੇਟੀ ;  
(ਅ) ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ;  
(ਇ) ਮਿਆਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ;  
(ਸ) ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ;  
(ਹ) ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ;  
(ਕ) ਉਤਨੀਆਂ ਹੋਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਿਤਨੀਆਂ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

(2) ਹੋਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਇਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਕੇ ਬਣੇਗੀ,  
ਜੋ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਬਿਉਰੋ ਜਿਵੇਂ ਅਤੇ  
ਜਦੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਵਸਤਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮਿਆਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ  
ਤਕਨੀਕੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਗਠਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਅਦਿ  
ਕਾਰਨ ਬਿਉਰੋ,  
ਕਾਰਜ-ਪਾਲਕ  
ਕਮੇਟੀ ਆਦਿ  
ਦੀਆਂ ਕਾਰ-  
ਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਾਜਾ-  
ਇਜ਼ ਨਹੋਣਾ।

6. ਬਿਉਰੋ, ਕਾਰਜ-ਪਾਲਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜ  
ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਗ-

- (ੳ) ਬਿਉਰੋ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ;  
ਜਾਂ  
(ਅ) ਬਿਉਰੋ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ  
ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ; ਜਾਂ  
(ਇ) ਬਿਉਰੋ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਬੇਕਾਇਦਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ  
ਗੁਣ-ਦੇਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬਿਉਰੋ ਦਾ  
ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨ-  
ਰਾਲ।

7. (1) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਬਿਉਰੋ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗੀ।  
(2) ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ  
ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।  
(3) ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਆਮ ਅਧੀਖਣ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਬਿਉਰੋ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਾਲ  
ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ-ਪਾਲਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਵੇਗਾ।  
(4) ਬਿਉਰੋ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਾਲ, ਬਿਉਰੋ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ  
ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ ਨਿਭਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਬਿਉਰੋ ਦੇ  
ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਕਰ-  
ਮਚਾਰੀ।

8. (1) ਬਿਉਰੋ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰ ਕੁਸ਼ਲਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਅਤੇ  
ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਜੋ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ।  
(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ  
ਨਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

### ਅਧਿਆਏ III

ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਧਨ-ਧਾਮ, ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਦਾ  
ਬਿਉਰੋ ਨੂੰ ਇੰਡੀਕਾਲ

ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ  
ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਧਨ-

9. (1) ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਅਤੇ ਤੋਂ, -

ਧਮਾਂ, ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ  
ਇੰਤਕਾਲ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ  
ਦੀ ਬਦਲੀ ।

- (ੳ) ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਇਦੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਬਿਉਰੋ ਪ੍ਰਤੀ ਹਵਾਲਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (ਅ) ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਚੁੱਕਵੇਂ ਅਤੇ ਅਚੁੱਕਵੇਂ, ਸਭ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧਨ-ਧਾਰ, ਬਿਉਰੋ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ;
- (ਇ) ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਭ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਬਿਉਰੋ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ;
- (ਜ) ਖੰਡ (ੳ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ, ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਭ ਰਿਣਾਂ ਬਾਂਧਾ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਭ ਮੁਆਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬਚਨਬੱਧ ਸਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਬਚਨਬੱਧ ਹੋਇਆ ਹੈ ;
- (ਹ) ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਣਯੋਗ ਸਭ ਰਕਮਾਂ ਬਿਉਰੋ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਸਮਝਿਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ;
- (ਕ) ਅਜਿਹੇ ਸਭ ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜੋ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣਗੀਆਂ ;
- (ਖ) ਹਰਿਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾਂ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬਿਉਰੋ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਉਸੇ ਅਧਿਕ ਤੱਕ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ, ਛੁੱਟੀ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਟ ਫੰਡ, ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਜਾਂ ਸੇਵਾਤੰਕ ਫਾਈਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੀ ਨਿਰੰਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਧਾਰਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਅਹੁਦਾ, ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮੁਦੱਤ ਦੇ ਗਜ਼ਰਨ ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਨ ਕਰੀ ਰਖੇਗਾ, ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਮੁਦੱਤ ਅੰਦਰ ਬਿਉਰੋ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨ ਬਣਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਜਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

1947 ਦਾ 14

(2) ਉਦਯੋਗਕ ਝਗੜੇ ਐਕਟ, 1947 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਬਕਾਇਦਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਖਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮੁਆਇਦੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰ੉ਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

#### ਬਿਉਰੋ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਜਕਾਰ

10. (1) ਬਿਉਰੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਰੱਤਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ;-

ਬਿਉਰੋ ਦੇ  
ਕਾਜਕਾਰ ।

- (ੳ) ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਦਾ ਸਥਾਪਨ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣਾ;
- (ਅ) ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਿਸੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ;
- (ੰ) ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਉਲਿਖਤ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਬਿਉਰੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵੇ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ;
- (ਸ) ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਲਸੰਸ ਦੇਣਾ, ਨਵਿਆਉਣਾ, ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ;
- (ਹ) ਕਿਸੇ ਲਸੰਸ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਨਵਿਆਣ ਲਈ ਫੀਸ ਉਗਰਾਹੁਣਾ ;
- (ਕ) ਕਿਸੇ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣਾ ਜੋ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ, ਲਸੰਸ ਸਹਿਤ ਜਾਂ ਰਹਿਤ, ਅਨੁਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ;
- (ਖ) ਅਜਿਹੇ ਨਿਰੰਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੱਤਸਥਾਨੀ ਸੰਸਥਾਂ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਪਰਸਪਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਾਰ ਪਾਉਣ, ਬਿਉਰੋ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ;
- (ਗ) ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਆਲਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ;
- (ਘ) ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੂਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਜ਼ ਕਰਨਾ ;
- (੒) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ;
- (ਚ) ਅਜਿਹੇ ਨਿਰੰਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ, ਜੋ ਪਰਸਪਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਾਰ ਪਾਉਣ, ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ;
- (ਛ) ਨਿਰੀਖਣ, ਪਰਖਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਏਜੰਟ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ;
- (ਜ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ, ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ;
- (ਝ) ਅਜਿਹੇ ਸਮਿਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋਣਾ ਲੇਝੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਿਨਾਂ-ਲਿਹਾਜ਼ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਲਈ ਚਿਤਵਤ ਹੈ ;

(੯) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਰੱਖਣਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੁਆਲਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ;

(੧੦) ਅਜਿਹੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ।

(੧੧) ਬਿਉਰੋ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਆਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ।

ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਅਨੁਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ।

11. (੧) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੋਟੈਟ ਦੇ ਨਾਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਵਿੱਚ, ਲਸੰਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੱਚੀ ਭਾਸਦੀ ਨਕਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ।

(੨) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲਸੰਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੱਚੀ ਭਾਸਦੀ ਨਕਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਕੁਝ ਕੁ ਨਾਵਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ।

12. ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮੂਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਦੇ ਸਿਵਾਏ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਪੂਰਵ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, -

(ੳ) ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਦੀ, ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਨਿਕਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਦਿੱਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ‘ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ’ ਪਦ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦ ਦਰਜ ਹੈ, ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ; ਜਾਂ

(ਅ) ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਾਂ ਵਪਾਰ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ‘ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ‘ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਵਿਵਰਣ’ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦ ਦਰਜ ਹੈ, ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ।

ਕੁਝ ਕੁ ਮਾਮੂਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰੀ-ਰਜਿਸਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ।

13. (੧) ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕੋਈ

(ੳ) ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ, ਫਰਮ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੌਡੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਂ ਜਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੋਵੇ, ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ; ਜਾਂ

(ਅ) ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਪਾਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਾਂ ਜਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੋਵੇ, ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ; ਜਾਂ

(੬) ਕਿਸੇ ਕਾਢ ਬਾਰੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤੇ ਕੋਈ ਨਾਂ ਜਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਪੋਟੈਟ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ;

ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਨਾਂ ਜਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 11 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ।

(੨) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਤਪਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਜਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 11 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ . ਤਾਂ ਉਹ ਰਜਿਸਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਕੁਝ ਕੁ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸ-ਕਰਨਾਂ ਲਈ

14. ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਿਉਰੋ ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਇਹ ਰਾਏ ਹੋ ਕਿ ਲੋਕ-ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਜਰੂਰੀ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ -

ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ  
ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਰਤੋਂ ।

- (ੳ) ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋਵੇਗਾ ; ਅਤੇ
- (ਅ) ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਲਸੰਸ ਅਧੀਨ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ।

ਵਿਆਖਿਆ,- ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ, “ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਉਦਯੋਗ” ਪਦ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਦਯੋਗ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਨਿਯਮਨ) ਐਕਟ, 1951 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

#### ਅਧਿਆਏ V

##### ਲਸੰਸ

ਲਸੰਸ ਦੇਣਾ।

15. (1) ਬਿਉਰੋ, ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਕੋਈ ਲਸੰਸ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਕੇਗਾ, ਨਵਿਆ ਸਕੇਗਾ, ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਜੋ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਲਸੰਸ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਨਵਿਆਉਣਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਅਪੀਲ ।

16. (1) ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁੱਖਤ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਅਜਿਹੀ ਮੁਦਤ ਅੰਦਰ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

(2) ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਗ੍ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਲਈ ਮੁੱਕਰਰ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :

ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਉਸ ਲਈ ਮੁੱਕਰਰ ਮੁੱਦਤ ਪਿੱਛੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ, ਜੇ ਅਪੀਲਕਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਕਰਰ ਮੁੱਦਤ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਪਾਸ ਕਾਢੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰਿਕ ਅਪੀਲ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇਕ ਨਕਲ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਹੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

(4) ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ :

ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜ਼ ਅਵਸਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

#### ਅਧਿਆਏ VI

##### ਵਿੱਤ, ਲੇਖ ਅਤੇ ਆਡਿਟ

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ  
ਦੁਆਰਾ ਗਰਾਂਟਾਂ  
ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ।

17. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮੱਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯੋਗ ਨਿਮੱਤਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਬਿਉਰੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ।

ਫੰਡ ।

18. (1) ਇਕ ਫੰਡ ਗਠਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਬਿਉਰੇ ਫੰਡ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ  
ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਅਰਥਾਤ -

- (ੳ) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਉਰੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 17 ਅਧੀਨ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ  
ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ;
  - (ਅ) ਬਿਉਰੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਭ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ;
  - (ਇ) ਬਿਉਰੇ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਸੋਮੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਭ ਰਕਮਾਂ ਜਿਸ ਦਾ  
ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।
- (2) ਫੰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੇਠ-ਲਿਖਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ-

- (ਉ) ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਮੈਬਰਾਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ, ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ;
- (ਅ) ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਤਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਖਰਚੇ;
- (ਅਤੇ)
- (ਇ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਖਤਿਆਰਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਇਖ਼ਰਾਜਾਤ।

ਬਿਉਰੋ, ਦੀਆਂ  
ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀਆਂ  
ਸ਼ਕਤੀਆਂ ।

19. (1) ਬਿਉਰੋ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਸਭ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਖਤਿਆਰ ਦੇ ਨਿਰੰਧਨਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਧਨ ਉਧਾਰ ਲੈ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ।

(2) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੂਲ-ਧਨ ਦੀ ਵਾਪਸ-ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ।

ਬੱਜਟ ।

20. ਬਿਉਰੋ, ਹਰਿਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਗਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਆਪਣਾ ਬੱਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਉਰੋ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਵਿਖਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ ।

ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਟ।

21. ਬਿਉਰੋ ਹਰਿਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਨਕਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ।

ਲੇਖੇ ਅਤੇ  
ਆਡਿਟ ।

22. (1) ਬਿਉਰੋ, ਉਚਿਤ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਸੰਗਤ ਰਿਕਾਰਡ ਰਖੇਗਾ ਅਤੇ ਲੇਖਿਆ ਦਾ ਇਕ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਵਰਣ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

(2) ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਲੇਖਿਆ ਦਾ ਆਡਿਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਰਫਿਆਂ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਲਿਖਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਡਿਟ ਦੇ ਤੱਲਕ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਖਰਚ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਆਡਿਟ ਦੇ ਤੱਲਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਆਡਿਟ ਦੇ ਤੱਲਕ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ-ਜਨਰਲ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਆਡਿਟ ਦੇ ਤੱਲਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਲੇਖੇ, ਸੰਬੰਧਤ ਵਾਉਚਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ।

(4) ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮੱਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਲੇਖੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਟ ਸਮੇਤ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਅੱਗੇ ਰਖਵਾਏਗੀ ।

ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਟ  
ਦਾ ਸੰਸਦ ਅੱਗੇ  
ਰਖਿਆ ਜਾਣਾ।

23. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪਿਛੋਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਅੱਗੇ ਰਖਵਾਏਗੀ ।

ਫਟਕਲ

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ  
ਦੀ ਨਿਦੇਸ਼ ਜਾਗੀ  
ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

24 .(1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਬਿਉਰੋ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਵੇ;

ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਮਲਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਬਿਉਰੋ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(2) ਕੀ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ।

25. (1) ਬਿਉਰੋ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਸੰਸ ਸਹਿਤ ਜਾਂ ਰਹਿਤ, ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਜਾਣ, ਉਤਨੇ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਿਤਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਹੇਠ-ਲਿਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ -

(ਉ) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦੇ ਤੱਲਕ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਲਈ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ

(ਅ) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣਾ ।

(3) ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰਿਕ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ, ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ, ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ  
ਪਕੜਨ ਦੀ  
ਸ਼ਕਤੀ।

26. (1) ਜੇਕਰ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਜਿਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ, ਇਹਾਤੇ ਜਾਂ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਛੁਪਾਕੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ, ਇਹਾਤੇ ਜਾਂ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈ ਸਕੇਗਾ ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਲਈ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜ ਸਕੇਗਾ ਜੋ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਰਾਮਦ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੋਣਗੀਆਂ :

ਪਰੰਤੂ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪਕੜਨਾ ਅਮਲਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਥੇ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਮਾਲਕ ਤੇ ਇਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨ ਹਟਾਏਗਾ, ਨ ਛੱਡੇਗਾ ਨ ਉਸ ਨਾਲ ਹੋਰਵੇਂ ਵਿਹਾਰ ਕਰੇਗਾ ।

1974 ਦਾ 2

(3) ਜਾਬਤਾ ਫੈਜ਼ਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪਕੜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਰਿਕ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਪਕੜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ।

ਡੈਲੀਗੋਟ  
ਕਰਨਾ ।

27. ਬਿਉਰੋ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ (ਧਾਰਾ 38 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿਵਾਏ) ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ

ਕਾਜਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡੈਲੀਗੋਟ ਕਰਨਾ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ , ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਤਾਬੇ , ਜੋ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਡੈਲੀਗੋਟ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ।

**ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤੀ ।** 28. ਹਰਿਕ ਲਸੰਸਧਾਰੀ, ਬਿਉਰੋ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਸਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਲੋੜੇ ।

**ਬਚਾਉ ।** 29. ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਦਾਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ ।

**ਕੁਝ ਕੁ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ।** 30. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਥਨ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ , ਕਿਸੇ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪੱਤ ਸਮੱਝੀ ਜਾਵੇਗੀ :

ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਉ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ।

**ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਲੋਕ-ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ ।** 31. ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਸਭ ਮੈਂਬਰ, ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਦ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਤਾਤਪਰਜਿਤ ਹੋਵੇ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਰਥ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ ।

1860 ਦਾ 45

**ਨੇਕਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਉ ।** 32. ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੋਈ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨੇਕਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ, ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾ, ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ।

**ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਅਨੁਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਡੰਨ ।** 33. (1) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਧਾਰਾ 11 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਕੈਦ ਨਾਲ, ਜਿਸਦੀ ਅਉਧ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ।

(2) ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ, ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰਣ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਲੰਘਣਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਬਿਉਰੋ ਕੋਲ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ।

**ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਮਾ-ਇਤ-ਅਧਿਕਾਰ ।** 34. (1) ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਮਾਇਤ- ਅਧਿਕਾਰ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਦੀ ਅਖਾਰਟੀ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮੱਤ ਸ਼ਕਤੀ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਪਤਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮੱਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸ਼ਕਾਇਤ ਤੇ ਹੀ ਲਵੇਗੀ, ਹੋਰਵੇਂ ਨਹੀਂ ।

(2) ਮਹਾਂਨਗਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਇਸ ਨਿਮੱਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਦਨਾ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਵਿਚਾਰਣ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ।

**ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ।** 35. (1) ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਹਰਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਣ ਲਈ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇਨੰਚਾਰਜ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਉੱਤਰਦਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਭਾਗੀ ਹੋਣਗੇ:

ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਭਾਗੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗੀ, ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਯੋਗ ਤਨਿਦਿਹੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮੈਨੇਜਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਅਣਡਿੱਠਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜਿਹਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮੈਨੇਜਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਵੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ-ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ -

- (ਉ) 'ਕੰਪਨੀ 'ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਨਿਗਮ ਥੌਡੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਮ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਸਭਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ; ਅਤੇ
- (ਅ) 'ਡਾਇਰੈਕਟਰ' ਦਾ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਉਸ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਾਈਵਾਲ ।

ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ।

36. ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਸਭ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਸਭ ਲਿਖਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਦਸਖਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜੇ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਵੱਤ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ।

ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ।

37. (1) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ, ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ ।

(2) ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਸਭ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ; ਅਰਥਾਤ -

- (ਉ) ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਹਿੱਤ ਜਿਸ ਦੀ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਤ) ਦੇ ਖੰਡ (ਹ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨਗੇ ;
- (ਅ) ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਅਉਧ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਬਤਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਭਾਓ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ;
- (ਇ) ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ;
- (ਜ) ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਪਾਲਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗਾ ;
- (ਹ) ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ;
- (ਕ) ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਇ) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ;
- (ਖ) ਉਹ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਗ) ਅਧੀਨ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝਲਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ;

ਪਰੰਤੁ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਭਾਗੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗੀ, ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਯੋਗ ਤਨਦਿਹੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮੈਨੇਜਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸੰਮੱਤੀ ਜਾਂ ਅਣਡਿੱਠਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜਿਹਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮੈਨੇਜਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਵੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਵਿਆਖਿਆ-ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ -

- (ਉ) "ਕੰਪਨੀ "ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਨਿਗਮ ਥੰਡੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਮ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਸਭਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ; ਅਤੇ
- (ਅ) "ਡਾਇਰੈਕਟਰ" ਦਾ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਉਸ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ।

ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਾ ।

ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ।

36. ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਸਭ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਸਭ ਲਿਖਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਦਸਖਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਯਮਾਂ ਅਖਿਤਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ।

37. (1) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ, ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗਾ ।

(2) ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਸਭ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ; ਅਰਥਾਤ -

- (ਉ) ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਹਿੱਤ ਜਿਸ ਦੀ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਤ) ਦੇ ਖੰਡ (ਹ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨਗੇ ;
- (ਅ) ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਅਉਧ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਬਤਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਭਾਉ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ;
- (ਇ) ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਿਉਰੋ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ;
- (ਸ) ਬਿਉਰੋ ਦੀ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਪਾਲਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗਾ ;
- (ਹ) ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਰੰਧਨ ਅਤੇ ਸਰਤਾਂ ;
- (ਕ) ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਇ) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ;
- (ਖ) ਉਹ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਗ) ਅਧੀਨ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਆਲਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ;

- (ਗ) ਉਹ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਛ) ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ;
- (ਘ) ਉਹ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੈਸਕਰਨ ਦਾ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1), ਖੰਡ (ਛ) ਅਧੀਨ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ;
- (ਝ) ਅਜਿਹੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਾਜਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਬਿਉਰੋ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ;
- (ਚ) ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ;
- (ਛ) ਉਹ ਫਾਰਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਤੇ ਬਿਉਰੋ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਬਜ਼ਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ;
- (ਜ) ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 22 ਅਧੀਨ ਕਾਇਮ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ;
- (ਝ) ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਧਾਰਾ 25 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ(2) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ;
- (ਝ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾ ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਪਬੰਧ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਵਿਨਿਯਮ  
ਬਣਾਉਣ ਦੀ  
ਸ਼ਕਤੀ

38. (1) ਕਾਰਜਪਾਲਕ ਕਮੇਟੀ , ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਵਿਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ ।

(2) ਮਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਸਭ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ; ਅਰਥਾਤ -

- (ਅ) ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਸਲਹਕਾਰ ਕਮੋਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ;
- (ਅ) ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਉਹ ਕਰੱਤਵ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਭਾਉ, ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ;
- (ਇ) ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬਿਉਰੋ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਰੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ;
- (ਜ) ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਲੱਸੰਸ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਨਵਿਆਉਣ, ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ;
- (ਹ) ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਕੋਈ ਲੱਸੰਸ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫੀਸ ।

ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ  
ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦਾ  
ਸੰਸਦ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿ-  
ਆ ਜਾਣਾ ।

39. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਰਕ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਹੋਰਕ ਵਿਨਿਯਮ ਉਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਜਿੰਨ੍ਹੀਂ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਹੋਰੇ ਸਦਨ ਅੱਗੇ, ਜਦ ਉਹ ਇਜ਼ਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੱਲ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਕ ਇਜ਼ਲਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜ਼ਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਇਜ਼ਲਾਸ ਜਾਂ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜ਼ਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਮਗਰੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਜ਼ਲਾਸ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਉਸ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਵਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪ-ਭੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਵਿਨਿਯਮ ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਵਿਨਿਯਮ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪਭੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ; ਐਪਰ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪਭੇਦ ਜਾਂ

ਬातलਕਰਣ ਦਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਵਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ।

ਐਕਟ ਦਾ ਕੁਝ ਕੁ  
ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਅਮਲ  
ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਨ ਪਾਉਣਾ।

ਕਠਨਾਈਆਂ  
ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ  
ਸ਼ਕਤੀ ।

ਨਿਰਸਨ ਅਤੇ  
ਬਚਾਉ ।

40. ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ, ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਉਪਜ (ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹ-ਅੰਕਣ) ਐਕਟ, 1937 ਜਾਂ ਭੇਖਜ਼ ਅਤੇ ਸਿਗਾਰ-ਸਮੱਗਰੀ ਐਕਟ, 1940 ਜਾਂ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਤੇ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸੈਸਕਰਨ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਜਾਂ ਕੁਆਲਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ ।

1937 ਦਾ 1  
1940 ਦਾ 23

41. (1) ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਠਨਾਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜੋ ਕਠਨਾਈ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ: ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ; ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਗਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਰੀਕ ਹੁਕਮ ਉਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਹੋਰੇਕ ਸਦਨ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

42. (1) ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ ਸੰਸਥਾਂ (ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਚਿੰਨ੍ਹ) ਐਕਟ, 1952 ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

1952 ਦਾ 36

(2) ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਸਨ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਸਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਤਪਰਜਤ ਕੋਈ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਨਿਯਮ, ਵਿਨਿਯਮ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਧਿਸੂਚਨਾ, ਸਕੀਮ, ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਵਿਵਰਣ, ਭਾਰਤੀ ਮਿਆਰ, ਮਿਆਰ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰੀਖਣ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਐਲਾਨ ਜਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਲਾਜ਼ਮ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਅਖਤਿਆਰ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਛੋਟ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਾਦਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਨਿਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਅਰੋਪਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਡੰਨ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ), ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤੱਤਸਥਾਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਸ਼ੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਸਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਬਤ ਸਾਧਾਰਨ ਖੰਡ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਆਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

1897 ਦਾ 10

ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ  
ਸਕੱਤਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ।  
ਸਚਿਵ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ।

Secretary to the Government of India.